

Remissyttrande från Svenska Fåravelsförbundet

2025-09-26

3.4.16-06166/2025

Yttrande gällande förslag till ändrade föreskrifter i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2022:28) om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd.

Svenska Fåravelsförbundet, nedan benämnt SF, är en intresse- och näringslivsorganisation för Sveriges fåröretagare. Föreningen har 24 länsföreningar och har idag ca 2500 medlemmar. Ett stort antal av landets får, finns i företag som drivs av medlemmar i Svenska Fåravelsförbundet.

Sammanfattning

SF har tagit del remissen om miljöersättningsföreskriften med dnr 3.4.16-06166/2025, och har valt att fokusera våra synpunkter på 8 kap 11 § Djurvälstånd för får, den del som handlar om åtgärden klippning. Vi anser att förtydligandet som Jordbruksverket föreslår, ska ersättas med ett förtydligande i paragrafen vad gäller hygienklippning, och att det framgår att hela besättningen kan hygienklippas. Resonemanget kring detta beskriver vi nedan.

Särskilda synpunkter

Jordbruksverket föreslår en ändring av 11 § i kapitel 8, så att det ska framgå att alla får i besättningen ska klippas två gånger per år. Svenska Fåravelsförbundet (SF) har i samband med samrådet, via LRF, skickat med önskemål om ett förtydligande i paragrafen vad gäller hygienklippning och att det ska framgå att hela besättningen kan hygienklippas, som ett alternativ till att klippa alla fåren helt.

Lantbrukare som har inhysningssystem där djuren går ute året om, eller stallar där temperaturen håller utomhustemperatur året runt, kan ha svårt att hitta tidpunkter för en andra helkroppsklippning.

Då djurvälståndersättningen för får infördes, lämnade Svenska Fåravelsförbundet förslag på vilka insatser som utöver nationell lagstiftning kunde leda till ökad djurvälstånd. Ett av våra förslag var en andra klippning givet att denna också kunde genomföras som hygienklippning i hela besättningen. Som skäl angavs då att en hygienklippning är nödvändigt att få göra istället för en hel andra klippning, i de fall där tidpunkten på året (utomhustemperaturen) i kombination med hur fåren ligger till i förhållande till högdräktighet, lamning och digivning, inte är lämplig för en hel klippning. Om fåren, i de fall som nämns ovan, lammar på våren bör klippning i vissa fall inte göras förrän under sommaren (inte för nära före eller efter lamning). En andra klippning under hösten är i dessa fall inte lönt, eftersom det inte hunnit växa ut så mycket päls, och en klippning under vintermånaderna kan vara direkt olämplig av djurvälståndsskäl, p.g.a. väderleken. Detta gäller både för djur som går ute och i stallar med utomhusklimat, vilket är det absolut vanligaste i svensk fårhållning. Det finns också

Remissyttrande från Svenska Fåravelsförbundet

besättningar som tillämpar sk accelererad lamning, där tackorna lammar två gånger under en treårsperiod. I dessa fall, men även i andra besättningar med flera olika lammande grupper, så kommer vissa av tackgrupperna att lamma vid ett tillfälle då det inte är lämpligt med en hel klippning inför lamning, utan då är en hygienklippning är bättre ur ett djurvälståndsperspektiv.

I de fall det enbart görs en klippning per år så är den mer arbetskrävande och därmed dyrare än om det kan göras två klippningar, kostnader för hygienklippningen tillkommer också. Därav vore det fullt möjligt även ur ett ekonomiskt perspektiv, att låta en hygienklippning ersätta en hel klippning, vid ett tillfälle under året.

Jordbruksverkets kommentar i samrådssammanställningen, är att bedömningen om hygienklippning ska göras på individnivå utifrån de förutsättningar som finns för det enskilda djuret. Detta anges som argument till att det inte bör finnas en generell regel för att samtliga får kan hygienklippas. Med det svaret, anser SF att Jordbruksverket gör en felaktig bedömning om både vad som behöver förtydligas i föreskriften och vad som är bäst ur ett djurvälståndsperspektiv. Det finns som nämnts ovan, lägen i vårt svenska klimat, där det är direkt olämpligt att klippa hela fåret. Om utomhustemperaturen är låg och detta i kombination med tidpunkten i förhållande till högdräktighet, lamning eller digivning, sammantaget visar att det är direkt olämpligt för djurvälstånden att klippa hela fåret, så är det också högst rimligt att den bedömningen gäller antingen hela besättningen, eller hela den grupp som ska lamma vid samma tillfälle. Det är inte alls troligt att den bedömningen i ett sådant läge gäller enstaka individer. Därför behöver det vara tydligt att det finns möjlighet att ersätta en helkroppsklippning, med en hygienklippning, på det antal djur i besättningen där situationen så kräver.

Genom att inte tillåta hygienklippning av hela besättningen så leder ersättningsformen i detta läge till en sämre djurvälstånd i stället för syftet, en bättre djurvälstånd. Alternativt leder orimliga regler till att man väljer att inte söka ersättningen. Båda dessa effekter är olyckliga anser SF. Vi vidhåller därför att det ska förtydligas att hela besättningen *eller* den grupp av får där behov finns, kan hygienklippas istället för att helklippas. SF anser också att djurhållaren är den som ska göra bedömningen av om och för vilka djur, hygienklippning ska ersätta helklippning.

Därutöver läser vi i konsekvensutredningen att Jordbruksverket menar att hela besättningen omfattas av kraven när man skriver:

”8 kap. 11 § Om ändringen inte görs i föreskrifterna finns en risk att lantbrukaren inte klipper samtliga får i besättningen vid klippningstillfället utan enbart klipper det antal djur som ingår i ansökan.”

Detta resonemang anser vi är felaktigt, och riskerar en direkt felaktig hantering av stödet utifrån ett kontrollperspektiv. Det finns ofta djur i besättningen som inte ingår i ansökan och som av olika skäl inte heller ska ingå i den andra klippningen alternativt hygienklippningen. Även på Jordbruksverkets hemsida har vi noterat att det finns uppgifter som motsäger varandra, gällande vilka får i besättningen som ska skötas enligt villkoren i ansökan. Det uttrycks på ett sätt som inte är möjligt att tillämpa i alla lägen, speciellt när det gäller klippningen.

Remissyttrande från Svenska Fåravelsförbundet

Det finns ofta djur i en besättning som inte är stödgrundande och därför inte får ingå i ansökan. Det finns också ofta djur som hade kunnat ingå i ansökan men tex ska slaktas innan hållandeperioden är över, och därför varken ska klippas eller ingå i ansökan. Detta beror på i vilket stadie djuren är. Samma situation uppstår när det finns olika grupper som lammar vid olika tillfällen, vilket resulterar i att alla djur i besättningen inte ligger i samma produktionsfas vid en viss tid på året, och det betyder också att de klippas vid olika tillfällen under året. Därför är det inte korrekt att kräva att alla får i besättningen ska klippas vid klippningstillfället/båda klippningstillfällena.

Vår erfarenhet visar att nuvarande hantering av hygienklippningen i djurvälståndsbesättningen orsakar problem vid kontrollsituationer ute i landet. Det finns därutöver flera exempel på när de nu gällande reglerna i djurvälståndsbesättningen landar snett, och istället försvårar för djurhållaren att uppfylla regelverket, orsakar onödigt arbete och samtidigt hindrar att kunna fokusera på de insatser som verkligen förbättrar djurvälstånden.

SF vill betona att vi som helhet ser mycket positivt på att ersättningen finns. Den är viktig för svensk lammproduktion genom att premiera god djurvälstånd i form av en ersättning för insatta åtgärder. Vi vill gärna bidra med förslag till hur en alternativ utformning skulle kunna se ut och som också har utrymme att få flera att söka ersättningen. Det är idag en låg andel av landets totala besättningar som söker, och det beror sannolikt på att det finns förbättringspotential både i utformningen av ersättningen, och dess detaljregler. Då vi via våra kontakter med LRF i samband med samrådet, fått informationen att den här typen av synpunkter inte var föremål för diskussion i det här skedet, ser SF fram emot en fortsatt dialog inför kommande CAP-period. En utvecklad form av djurvälståndsbesättning med färre detaljregler, skulle sannolikt göra att flera skulle söka ersättningen.

Anna Kristoffersson, ordförande

Svenska Fåravelsförbundet

Anna Kristoffersson
Veberöd 342, Klinten
24796 Veberöd

anna.kristoffersson@faravelsforbundet.com
070-852 01 94